

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32.—, polletno
din 16.—, četrtno din 9.—, ino-
zemstvo din 64.—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000.—, pol strani din 1000.—,
četrtni strani din 500.—, 1/16 strani
din 250.—, 1/32 strani din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda din 1.—

Zmagujoče načelo.

Na ozemlju Nemčije živi številčno močna poljska narodna manjšina, ki šteje okoli dva milijona ljudi. Število bo odgovarjalo dejstvenemu stanju, ker je uradna nemška statistika, ki vidi mesto enega celega Slovana komaj pol-človeka, našteja 1.400.000 Poljakov. Nemška narodna manjšina na Poljskem pa znaša po zadnjem uradnem ljudskem štetju 741.000 Nemcev. Uradna nemška statistika je po svoji stari navadi, ki jo tudi mi poznamo iz nekdanje Avstrije, to število podvojila. Kako pa je narodnomanjšinska pravica ostvarjena v Nemčiji in kako v Poljski? Poljaki imajo v Nemčiji samo devet poljskih (prav za prav dvojezičnih) ljudskih šol in eno poljsko gimnazijo, ki pa dobiva od države tako malo sredstev, da jo morajo Poljaki sami vzdrževati. Nemci v Poljski pa imajo 500 nemških ljudskih šol, na katerih poučujejo Nemci (ne Poljaki), in 20 gimnazij, ki jih plačuje poljska država. Poleg tega imajo Nemci pravico do zasebnih nemških srednjih šol, dočim je nemška vlada odklonila prošnjo Poljakov za dovolitev zasebne poljske gimnazije. To kričeče nesorazmerje med nemško manjšino v Poljski in poljsko manjšino v Nemčiji je vzbudilo veliko nejevoljo v Poljski, ki je zvezana z Nemčijo s posebno pogodbo iz leta 1921. Narod v Poljski je vedno odločnejše in nujnejše zahteval, naj se Nemcem v Poljski ne da nič več pravic, kot samo toliko, kolikor jih Nemci dajejo Poljakom v nemški državi.

Tem zahtevam se ni mogla ubraniti poljska vlada, ki je sklenila dogovor z nemško vlado o pravicah narodnih manjšin v eni in drugi državi, kateri je bil objavljen 5. novembra. Osnovno načelo sporazuma je: Obe manjšini, nemška na Poljskem in poljska na Nemškem, imata enake pravice in enako zaščito. Točke dogovora so: 1. Prepoveduje se vsak poskus, da bi se manjšina nasilnim potom svoji narodnosti odtujila in tuji narodnosti priključila. Oblasti ne smejo ovirati posameznikov, da se izjavijo za pripadnike narodne manjšine, niti pritiskati na mladino, da se odtuji materinemu narodu. 2. Pripadniki narodne manjšine imajo polno svobodo, da se poslužujejo svojega jezika v besedi in pisavi v zasebnem življenju, gospodarskih odnošajih, v tisku in na javnih zbiranjih. Narodne manjšine se ne smejo radi gojitve svoje narodnosti in lastne kulture zapostavljati s strani oblasti ali v zasebnem življenju. 3. Pripadniki narodne manjšine imajo pravico do svobodnega združevanja na kulturnem in gospodarskem polju, na cerkveno-verskem polju pa do svobodne gojitve svojega verskega življenja v svojem lastnem jeziku, do lastnih cerkvenih udruženj, in sicer tudi na polju krščanske dobrotelčnosti. 4. Pripadniki narodne manjšine ne smejo biti ovirani pri izbiranju in izvrševanju svojih poklicev, ampak uživajo iste pravice, kot državni narodi. To velja v prvi vrsti na gospodarskem polju in pri pridobivanju zemске lastnine. 5. Narodne manjšine so dolžne v vsakem oziru ohraniti popolno vdanost in zvestobo do države, v kateri živijo.

Nemčija je ta sporazum sklenila s kislim obrazom, pristati pa je morala na »žrtev«, ker ji je mnogo do tega, da si ohrani prijateljstvo Poljske, sklenjeno s pogodbo v februarju 1934. In da bi pokazala svojo dobro voljo, je Nemčija poljski narodni manjšini dovolila nekaj, za kar so se prej Poljaki zama borili, poljsko gimnazijo v mestu Marienwerder (blizu Gdanska). Nemško-poljski sporazum o narodnih manjšinah je zgrajen na osnovi medsebojne enakopravnosti narodnih manjšin in enakega postopanja z njimi v obeh državah. Nemška manjšina v poljski državi nima pravice do večje narodnomanjšinske zaščite, kot jo uživa poljska manjšina v nemški državi. Z nemško-poljskim narodnomanjšinskim sporazumom je

dobilo potrdilo naše stališče, ki smo ga vedno ugotavljali in razglašali o vzajemni enakopravnosti nemške manjšine v naši državi s slovensko manjšino na Koroškem. Koroški Vsenemci ne dovoljujejo slovenski manjšini tiste zaščite, katero bi ji morali dati po mednarodnopravnih obveznostih, in tistih pravic, ki pripadajo Slovincem po božjem in naravnem zakonu. Prisilimo jih k temu, da bodo Slovincem te pravice dali! Prisiliti jih moremo na osnovi načela vzajemne enakopravnosti narodnih manjšin, ki ga je najvišji voditelj nemškega narodnega socializma in vsenemštva izrazil v konkordatu med rimskim papežem in nemško državo ter ga udeležil v novemberskem narodnomanjšinskem sporazumu s Poljsko. Načelo, ki ga Hitler propoveduje, Nemcem v naši državi, ki uživajo vso narodnomanjšinsko zaščito, ni pogodu, kakor dokazuje pisanje njihovega glasila, novosadskega »Volksblatta«. Priznati pa ga bodo morali! Priznati ga tudi morajo koroški hitlerjanci in Vsenemci, in sicer ne samo v besedah, marveč predvsem v dejanjih. Oblastim naše države pa pripada naloga, da načelo vzajemne enakopravnosti narodnih manjšin izvajajo tako, da pravice, ki se dajejo nemški manjšini v posameznih in podrobnih primerih, merijo po tem, kar imajo ali nimajo Slovenci na Koroškem. Le tako bomo prisilili koroško vsenemštvo, da prizna ter začne izvajati tudi napram Slovincem načelo vzajemne enakopravnosti narodnih manjšin.

V NAŠI DRŽAVI

Predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinović v Italiji

Počastitve predsednika naše vlade v Rimu

Med novjšimi vestmi v zadnji številki smo poročali, da se je odpeljal naš predsednik vlade in zunanji minister s svojo soprogo in spremstvom v Rim, da vrne obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciano v Belgradu. Že po prekoračenju meje je bil predstavnik naše države z vsimi častmi sprejet v Postojni. Nadvse slovesen je bil sprejem v Rimu. V slavnostno okrašeni in navdušeni italijanski prestolici je bil dr. Stojadinović pri kralju in kraljici v avdienci in na kosilu. Parkrat je bil gost Mussolinija in zunanjega ministra. Pri slavnostnih pojedinah sta nosila Mussolini in grof Ciano jugoslovanska odlikovanja. Napitnice so bile govorne v italijanskem in srbohrvaškem jeziku in

zaključene z odigranjem jugoslovanske in italijanske himne.

Stojadinovića je sprejel 7. decembra dopoldne sv. oče Pij XI. v avdienci. Po avdienci je obiskal naš ministrski predsednik vatikanskega tajnika, kardinala Pacellija.

Zunanji minister grof Ciano je razkazal Stojadinoviću letalsko mesto Guidonijo, od Mussolinija ustvarjeno vseučiliščno mesto s 25 novimi palačami in pod vlado fašizma na izsušenih rimskih močvirjih pozidane nove naselbine in predvsem mesto Littoria.

Za bivanja dr. Stojadinovića v Rimu so se vršili razgovori med njim, Mussolinijem in grofom Ciano. O teh razgovorih je naglašeno v uradnem obvestilu, da so se nanašali na razna vprašanja, ki zanimajo obe državi. Ugotovljeno je bilo, da se razmerje med obema državama lepo razvija v duhu belgrajske pogodbe od 25. marca 1937. Posebno pa je poudarjena volja do prijateljstva in popolnega zaupanja, ki je bilo na podlagi belgrajskega dogovora utrjeno in povsem odgovarja delovanju obeh držav in tudi dejstvo, da je spremljana belgrajska pogodba od izbornih uspehov.